

DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ D'ASSUMPTES SOCIALS, DRETS HUMANS I ESPORTS DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL PM 1094-2011

Fq.Con.núm. 33/27

X legislatura

Any 2022

Núm. 73

Presidència del Sr. Miquel Ensenyat i Riutort

Sessió celebrada dia 10 de febrer de 2022

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PROPOSICIONS NO DE LLEI:

1) **RGE núm. 14583/21**, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos, Ciudadanos, MÉS per Mallorca, El Pi Proposta per les Illes Balears i Mixt, relativa a suport a l'activista Sultana Khaya i a la seva família..... [1175](#)

2) **RGE núm. 13240/21**, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos i MÉS per Mallorca, relativa a condemna del cop d'estat a Sudan..... [1172](#)

EL SR. PRESIDENT:

Molt bona tarda, senyors diputats i diputades. Començam la sessió d'avui i, en primer lloc, correspon demanar si es produeixen substitucions.

EL SR. CASANOVA I PEIRÓ:

Sí, Sr. President, Enric Casanova substitueix Irantzu Fernández.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. No hi ha més substitucions.

Hem de debatre dues proposicions no de llei, RGE núm.: 14583/21 i la 13240/21.

Vist que a la Proposició no de llei 14583/21 hi ha la presència de tota una sèrie de gent que ve, tant de l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí com del Front Polisari, els demanaria, si no hi ha inconvenient que canviem l'ordre de les proposicions, i si no hi ha inconvenient, que sigui per unanimitat, canviarem l'ordre, és a dir, començarem per la segona, si els sembla bé. Sí? Molt bé.

2) Proposició no de llei RGE núm. 13240/21, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos i MÉS per Mallorca, relativa a condemna del cop d'estat a Sudan.

Seguim, per tant, debatent la RGE núm. 13240/21, presentada pels grups parlamentaris Socialista, Unidas Podemos i MÉS per Mallorca, relativa a la condemna del cop d'Estat a Sudan. Per a la seva defensa, per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula el Sr. Ferrer, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. FERRER I RIPOLL:

Gràcies, president, i bona tarda a tothom. Duim en aquesta comissió de drets humans la denúncia dels fets que ocorregueren el passat 25 d'octubre, per part de l'exèrcit de Sudan, que va anunciar la presa del país i la dissolució del Govern de transició, i declarà l'estat d'emergència després d'haver detingut el primer ministre, Abdalla Hamdok, i altres dirigents dels partits polítics; també varen ordenar el tancament de l'aeroport i la suspensió dels vols internacionals durant diversos dies, així com el tall en comunicacions i interrupció de connexió a internet.

Després d'aquest enderrocament, és un més dels incidents que es produeixen amb l'enorme inestabilitat política, ja que hem de recordar que l'11 d'abril del 2019, el règim d'Omar al-Bashir, a Sudan, després de caure aquest règim, Sudan, afortunadament, havia començat una tímida transició democràtica en obrir un camí amb un acord polític entre el consell militar de transició i les forces de la llibertat i el canvi, i la carta constitucional de 17 d'agost, després de tres dècades d'ostracisme internacional i d'estancament polític.

El mateix agost de 2021, el consell de ministres havia acordat que Sudan lliurés a la Cort Penal Internacional a Omar al-Bashir, a més d'altres dirigents cercats per crims contra la Humanitat i crims de guerra durant el conflicte a la regió de Darfur.

El Govern d'Espanya també ha donat suport a la transició política a Sudan, essencial per al manteniment de l'estabilitat al corn d'Àfrica i a la regió del Sahel. El maig del 21, durant la seva intervenció virtual a la reunió d'alt nivell de suport a la transició política de Sudan, organitzada per França, el president del Govern d'Espanya va subratllar, novament, el compromís del nostre estat amb un procés de transició pacífic, democràtic i pròsper, i va manifestar la disposició a condonar el deute bilateral amb Sudan per tal d'ajudar-los a la seva recuperació econòmica, atès que havia començat la seva -també- transició política.

Malauradament, després d'aquest cop d'estat s'han produït una sèrie de vulneracions dels drets humans els quals han estat denunciats per Amnistia Internacional. Nosaltres, com a Grup Socialista, tenim per costum dur a aquesta comissió determinades iniciatives que eleva Amnistia Internacional, entitat amb la que nosaltres volem seguir col·laborant, i ha estat precisament aquesta entitat que ha denunciat que, des que l'exèrcit va prendre el poder a Sudan, les forces de seguretat han recorregut cada vegada més a l'ús de municions real i gas lacrimogen per dispersar les protestes generalitzades.

En un acord signat el 21 de novembre de l'any passat, que va donar lloc a una reinstauració del primer ministre civil, Abdalla Hamdok, que va poder recuperar el seu càrrec però, així i tot, es va instaurar un govern tecnòcrata. En tot cas, el president Hamdok va anunciar que es duria a terme una recerca independent i transparent sobre totes en les violacions dels drets humans, qüestió que, evidentment, es posa en dubte que es pugui arribar a culminar perquè la situació del país encara és molt inestable. La recerca que ha dut a terme Amnistia Internacional va confirmar que 9 de les persones manifestants, en unes darreres convocatòries, havien resultat mortes per trets dirigits, a més, directament cap a elles, per un franc tirador.

Per altra banda, també, Amnistia Internacional ha elevat un informe on denuncia altres usos de força letal de manera no justificada i, juntament amb l'alta organització Human Rights Watch, va confirmar en una declaració conjunta del passat 9 de novembre del 21, que hi havia almanco 8 detinguts reclosos a llocs no revelats, sense accés de les seves famílies, ni assistència lletrada, en circumstàncies que poden constituir una desaparició forçada. No obstant això, almenys un d'ells ha estat posat en llibertat, segons els informes que manegen des d'Amnistia Internacional.

Segons va concloure la directora regional adjunta d'Amnistia Internacional per al corn d'Àfrica i Grans Llacs, el poble sudanès té el dret de protestar pacíficament, a la llibertat i a la seguretat i a un judici just, i molt més, que les forces armades no poden soscarar.

Les violacions de drets a mans de les forces armades ha de rebre una resposta contundent, coordinada i conjunta, regional i internacional.

És per això que des d'aquest Parlament consideram que hem d'aportar el nostre granet d'arena perquè els incidents no han aturat de succeir a Sudan, per exemple, a mitjans del mes de gener almanco 7 persones moriren durant unes noves protestes que es varen empènyer contra el règim actual, i és per tot plegat que nosaltres demanam a aquest parlament la condemna de tot el succeït a Sudan i, a més, demanam a la comunitat internacional que s'hi involucri activament per reinstaurar la democràcia en aquest país.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Per part del Grup Parlamentari Unidas Podemos té la paraula la Sra. Mayor, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. MAYOR I ABAD:

Moltes gràcies, Sr. President. Bona tarda a tothom, el poble sudanès va enderrocar el dictador Omar al Bashir l'11 d'abril del 2019 i va establir així un període de transició cap a un govern democràtic, dirigit per partits polítics, l'exèrcit i diverses organitzacions civils i formacions polítiques. Aquest govern havia iniciat reformes socials i econòmiques per al poble sudanès.

El 25 d'octubre del 2021, l'exèrcit de Sudan perpetra un cop d'estat amb l'objectiu de desbloquejar i de frenar aquests avanços i ha sumit de nou el poble sudanès en el terror i la violència. Els ciutadans i ciutadanes del poble sudanès es mobilitzen periòdicament per demanar un govern civil i denunciar la repressió i la justícia per a les víctimes d'aquest cop d'Estat per part de l'exèrcit.

A la informació que ens arriba actualment hi ha almenys 79 persones mortes, l'última a la darrera manifestació que varen fer el passat dilluns, hi ha centenars de persones ferides i de detinguts per la repressió per part de les forces de seguretat i grups militars en aquestes manifestacions, segons indica un sindicat mèdic.

Des d'Unides Podem condemnem els assassinats d'aquests civils, dels ferits i de les persones detingudes. Entenem que a Sudan hi ha hagut un cop d'estat que cal investigar, que cal reconèixer i que cal portar davant la justícia.

Fem costat al poble sudanès en la seva lluita i en la seva exigència d'un govern cent per cent civil. És per aquest motiu que ens sumem a la proposició no de llei que va proposar el Partit Socialista, perquè aquest parlament i el Govern d'Espanya condemnin el cop d'estat de Sudan i l'alliberament dels presos polítics. Demanem el suport de totes les forces d'aquesta cambra. Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Torn ara de fixació de posicions, per part del Grup Parlamentari Popular, la Sra. Durán, per un temps màxim de cinc minuts, gràcies.

LA SRA. DURÁN I CLADERA:

Moltes gràcies, president, bona tarda, diputades i diputats. Nosaltres creiem que les dictadures i els cops d'estat de qualsevol signe s'han de condemnar i així els condemnam.

Sudan és un país especialment important per a l'estabilitat d'una zona que té una certa rellevància, especialment en matèria energètica i en matèria de control de fluxos migratoris il·legals que es produeixen a la zona del Sahel i de la Banya d'Àfrica. I és un país que, tristament, dels 66 anys d'independència, 53 han estat governs militars. Ha estat una font continua d'inestabilitat a la regió i ha estat qualificat durant anys per la comunitat internacional com un país promotor del terrorisme i de greus violacions dels drets humans que continuen succeint a territoris com Darfur, on ja no sols parlem d'una guerra religiosa, com la que va separar Sudan del nord de Sudan del Sud, sinó que ja parlem d'una mescla d'enfrontament d'origen religiós amb enfrontament origen ètnic.

Sudan està en un moment crític des del cop d'estat del passat octubre. L'acord al qual va arribar el primer ministre Abdalá Hamdok amb els militars colpistes per tornar al poder va indignar els sectors que creien en la transició democràtica del país i que estan, evidentment, disconformes amb aquest acord.

Hamdok va presentar la seva dimissió a principis de gener per la repressió de les protestes antigovernamentals en les que varen morir diverses persones. El cap de l'exèrcit i president del Consell Sobirà de Transició de Sudan, el Sr. Al-Bur-han va anunciar al gener la composició d'un govern interí del qual han quedat excloses les principals organitzacions de la societat civil.

Dilluns passat, i com be deia abans la Sra. Mayor, al voltant de 200 persones varen resultar ferides a causa de la repressió per part de les forces de seguretat sudaneses durant una nova jornada de protestes contra el cop d'estat del mes d'octubre. Les protestes varen tenir lloc després que el Sr. Al-Bur-han ressaltàs que només lliurarà el poder a un govern electe o a una autoritat sorgida d'un consens nacional -ho dic..., ho pos entre cometes- davant la crisi deslligada del cop d'estat.

Des d'Espanya hem d'acompanyar la comunitat internacional per exercir pressió en la defensa del procés de transició de Sudan. Els principals països de la nostra òrbita ja han donat suport a aquest procés i és important per a la regió i per a la credibilitat de l'occident que culmini amb èxit. A més, s'ha d'exigir l'alliberament de tots els presos polítics.

Hi ha una greu crisi humanitària a la zona de Darfur, però especialment a tot Sudan, que també ha de combatre la comunitat internacional i ha d'aportar recursos, i els manifestants han de veure els seus drets respectats que fins ara no ha estat així.

Al 2023 esperam que el període de transició que es va donar als sudanesos en aquest procés es vegi culminat amb unes eleccions lliures, tal com estava previst, perquè -com he dit- no la tenen en la seva trista història d'independència. Per

tant, tots els esforços de l'acció diplomàtica han d'anar en aquest sentit.

Per tot el que he dit abans donarem suport a tots els punts d'aquesta proposició que es presenta avui.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Durán. Per part del Grup Parlamentari Ciudadanos, el Sr. Gómez, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. GÓMEZ I GORDIOLA:

Gràcies, president, molt bona tarda a tothom. Jo no faré un relat historiogràfic, ni tampoc no esmentaré informació que vostès han esmentat ja perquè seria reiterar-la.

El que sí faré és constatar que, com a partits democràtics que som i que creiem en el dret internacional, com no pot ser d'una altra manera, perquè està vinculat al fet de ser partits democràtics- i que creiem en els valors i en els principis rectoris de la Unió Europea de la qual federació és el nostre país, no poden fer una altra cosa, hem de fer, de fet, condemnar qualsevol violació dels drets humans arreu del planeta, passi on passi, i sobretot la violació dels principis constitucionals i institucionals de qualsevol societat, sigui al continent que sigui.

La proposició no de llei que es presenta avui aquí no és una altra cosa, malgrat no tenim un àmbit competencial en l'acció directa en aquest fet, fora de la cooperació, la col·laboració i l'ajuda humanitària, evidentment, el nostre parlament és un indret de debat, malgrat sigui qüestionat per qualque força política que no és l'espai, per sumar-nos a denúncies dins aquesta violació dels drets humans de qualsevol persona, com he esmentat abans.

Per tant, tenim una oportunitat de bell nou de traslladar a la societat de les Illes Balears i d'instar altres institucions que sí poden incidir en la intervenció en la política internacional, com a actors polítics d'aquesta intervenció i d'aquesta denúncia que es faci a través del Govern d'Espanya, a través de les institucions de la Unió Europea i a través de la societat civil.

Hi ha una inquietud que és fonamental en el dret comparat i, sobretot en la política comparada que davant qualsevol transició democràtica és fonamental enfortir la societat civil i és fonamental que les elits socials que lluiten contra la vulneració dels seus drets o l'enderrocament dels governs legítims, evidentment, estiguin unides, i moltes vegades, diguéssim, l'agenda pròpia de cadascuna d'aquestes elits fan que no hi hagi un front comú i que és imprescindible, no tan sols per lluitar contra la vulneració de drets i un atac, un cop d'estat a la seva democràcia, sinó per a la reconstrucció i la transició segura i estable a aquesta democràcia que s'ha d'enfortir, com és cas del país del Sudan.

Per la qual cosa crec que és important que l'acció vagi no només cap a una condemna, sinó a l'intervencionisme de la comunitat internacional sobre aquest fet, enfortir la societat civil sudanesa i especialment les seves elits que puguin promoure instruments per a aquesta recuperació de la democràcia i, sobretot, l'estabilitat d'aquesta democràcia.

Per tant, tornant a la reflexió que he fet a la introducció, des del Grup Parlamentari Ciudadans sí, evidentment, donarem suport a aquesta iniciativa.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Gómez. Per part del Grup Parlamentari El Pi Proposta per les Illes té la paraula la Sra. Pons, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. PONS I SALOM:

Gràcies, Sr. President, senyores i senyors diputats. Són moltes les coses que ja s'han dit i s'ha resumit quina és la situació històrica dels darrers anys i dels darrers mesos també i actual al Sudan.

Nosaltres el que volem reiterar també és la situació que viuen les dones i les nines en aquests país, que si la societat en general ho passa fatal, elles encara ho passen pitjor. He de recordar que les dones han estat grans activistes pels seus drets humans, per defensar la llibertat i una transició democràtica a Sudan i que ara mateix es troben que les volen tornar tancar dins ca seva per fer les tasques domèstiques i que el que sap fer el Govern repressor i, sobretot, els paramilitars que els acompanyen i tots aquells que són partidaris de l'anterior règim dictatorial, violen aquestes dones, les massacren i fins i tot hi ha hagut moments d'assassinats i de vulneració, com s'ha dit, dels drets humans. Dones i nines separades dels seus homes, dones violades, obligades a caminar nues pel seu poble, segons el relat d'activistes locals.

També, després d'aquests avanços que s'havien fet hi va haver, com vostès saben perfectament i s'ha dit aquí de qualque manera, es varen apuntar alguns avanços a l'any 2019 en aquesta transició. Abans de ser dissolt, el govern havia aprovat una sèrie de reformes de llei, segueix parlant de dones, que expandien la llibertat personal, inclosa la seva, i que revisava l'estricta legat islamista d'al-Bashir. La introducció del càstig, per exemple, a la mutilació genital femenina, que malauradament n'hem celebrat o n'hem lamentat el seu dia ara fa escasses jornades.

També, per altra banda, el reconeixement del dret de les dones a viatjar amb els seus fills sense requerir el permís d'un tutor home o mascle eren alguns d'aquests avanços que s'havien començat a fer. Però està clar que un dels efectes més ràpids evidents d'aquest cop d'estat ha estat la militarització de l'espai públic del país per a les dones, el fort desplegament d'uniformats, que inclou membres de policia, exèrcit, un grup paramilitar, grups rebels i més recentment els serveis d'intel·ligència, s'ha traduït en un increment dels abusos verbals i de la violència física, almanco, com també s'ha comentat aquí, una dona i una nina de 13 anys han estat assassinades amb tirs al cap per forces de seguretat.

Així que aquesta és la situació en aquests moments i encara hi ha assetjament, intimidació i violència de gènere que volen tornar-les dur a empènyer cap a l'esfera domèstica. Demanen a les famílies aquests uniformats que mantinguin a retxa les

seves dones, les seves filles i les seves germanes. Aquesta és l'essència, anota un articulista de Sudan, de la mentalitat d'ordre públic. Però les dones estan disposades a perdre-ho tot i, per tant, estan desafiantes perquè estan cansades que les arraconin.

Nosaltres fariem aquesta aportació al relat que s'ha fet avui. Per suposat, la nostra resposta és si als punts de la proposició no de llei.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Pons. Per part del Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Font, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. FONT I MARBÁN:

Gràcies, Sr. President, i bon dia a tothom. Seré molt breu, perquè és tan senzill com dir que el suport màxim a una iniciativa que defensa els drets humans que s'encamina a anar contra un cop d'estat d'un país que lluita, francament, per aconseguir aquesta transició democràtica. Així que tot el nostre suport.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Torn ara per contradiccions. Per part del Grup Parlamentari Socialista, el Sr. Ferrer, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. FERRER I RIPOLL:

Gràcies, Sr. President, i gràcies per tots els suports a aquesta proposició, que el que fa és marcar novament el sentit de tenir en aquest parlament una Comissió de Drets Humans.

I, efectivament, com deia la diputada d'El Pi, justament les dones a Sudan varen ser les que en el seu moment es varen situar a l'avantguarda de les mobilitzacions populars que es varen produir per aconseguir el derrocament d'al-Bashir. La seva participació va ser, a més, fins i tot desafiant a determinats entorns familiars rigidament patriarcals; la seva intervenció va ser clau a l'hora d'articular els comitès de resistència als barris i les associacions professionals que van liderar la revolució i que després van formar el cor del moviment democràtic del país, aniquilat novament amb el cop d'estat d'octubre.

Per tant, són les dones també les grans protagonistes. Com diu Samia El Nagar, una investigadora sudanesa, després d'aquest recent cop d'estat i amb la volta dels líders de l'islamista Partit del Congrés Nacional als llocs de decisió és probable que es perdin les poques fites aconseguides pel que fa al dret de les dones. És evident que la violència contra les dones és una estratègia militar usada per sembrar la por entre famílies i evitar que les seves joves protestin. S'han succeït nombrosíssims episodis de violència i creixents violacions a les quals s'enfronten les dones arran de la presa del poder al seu país per part dels militars i la complicitat dels sectors islamistes que provenen del règim d'al-Bashir. És un escenari que ha generat una gran alarma per l'amenaça que representa també a

les lentes, però significatives victòries, avanços que les sudaneses varen poder apuntar per la lluita dels drets humans des de l'inici de la revolució de desembre del 2018.

En aquest context nosaltres reafirmam la importància de parlar de Sudan perquè es troba a una de les regions més deprimides del món, és una regió que presenta múltiples desafiaments, conflictes, impacte del canvi climàtic, migracions, una regió molt pobre econòmicament, malgrat les immenses riquesa del territori. Ens trobam a la regió d'El Sahel amb nombrosos països que comparteixen la recepta per la inestabilitat estructural, enfrontaments interètnics, milions de joves sense perspectiva de futur, eixams de grups insurgents en col·laboració amb l'estat islàmic o Al Qaeda i el petroli com a teló de fons, governs corruptes i estats disfuncionals amb institucions incapaces de controlar i complir amb la societat.

Tot plegat fa que n'haguem de parlar també aquí, perquè nosaltres com a partit també comprometem amb la cooperació per al desenvolupament i comprometem per aturar les migracions que es produeixen precisament per causes de guerra i que generen moviments poblacionals de milers de persones que abandonen el seu país i s'enfronten, de vegades, a una mort segura fugint d'una guerra o fugint de la carestia econòmica o fugint també de les conseqüències del canvi climàtic, com a partit comprometem amb els drets humans d'aquestes persones fa que encara prengui més importància la necessitat de presentar iniciatives com aquestes.

Per tot plegat, veient que hi ha unanimitat a favor d'aquesta proposició, perquè bàsicament ens falta el partit d'extrema dreta, que ens falti no vol dir que el trobem en falta, ens congratulam per aquest fet.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Ferrer. Aleshores, podem donar aprovada aquesta Proposició no de llei RGE núm. 13240/21 per unanimitat de tots els grups presents a aquesta cambra.

Ara sí, donam la benvinguda molt, molt cordial i afectuosa a la Sra. Fatma Mehdi, ministra de Cooperació del Govern saharauí; a Abdulah Arabi, delegat nacional del poble saharauí a Espanya; a Ehmudi Lebsir, delegada saharauí a les Illes Balears; a Jalil, periodista que els acompanya del delegat nacional; Catalina Rosselló, presidenta de l'Associació d'Amics del poble saharauí, i Victòria Català, tesorera de la mateixa associació. Molt benvinguts siau a aquesta casa que, evidentment, és la vostra casa.

1) Proposició no de llei RGE núm. 14583/21, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos, Ciudadanos, MÉS per Mallorca, El Pi Proposta per les Illes Balears i Mixt, relativa a suport a l'activista Sultana Khaya i a la seva família.

Passam a debatre la moció RGE núm. 14583/21, presentada pels Grups Parlamentaris Socialista, Unidas Podemos, Ciudadanos, MÉS per Mallorca, El Pi Proposta per les Illes Balears i Mixt, relativa a suport a l'activista Sultana Khaya i a

la seva família. Per a la seva defensa, per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula el Sr. Casanova, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. CASANOVA I PEIRÓ:

Moltes gràcies, president. En primer lugar, quería dar la bienvenida a los asistentes a esta comisión. Creo que es una oportunidad que como intergrupo tenemos de poder debatir una iniciativa en favor del pueblo saharauí, en favor de una persona saharauí con presencia de personas del pueblo saharauí en esta sala, y creo que la debíamos aprovechar. Por eso les doy las gracias por haber venido.

La iniciativa que presentamos hoy es una iniciativa que simplemente nosotros analizamos que desde que Sultana Khaya vuelve a Bojador esta activista no ha parado de recibir agresiones, a recibir violaciones, violencia psicológica siendo prisionera en su propia casa.

Y estamos en la Comisión de Asuntos Sociales y Derechos Humanos, por eso los diferentes grupos que conforman el intergrupo pensamos que esta proposición no de ley tiene que ofrecer un apoyo a Sultana, a su familia, porque ella, por ser mujer, por ser saharauí y por ser activista, está recibiendo, está siendo víctima de una violencia constante que, en definitiva, lo único que hace es poner de manifiesto una conculcación de los derechos humanos y que en esta comisión todos debemos rechazar.

Porque el conflicto saharauí viene de lejos, viene desde muy lejos, yo creo que podemos decir que el conflicto saharauí ya viene desde hace demasiado tiempo, pero con la ruptura del alto el fuego en el Guerguerat, el último noviembre, hace poco más de un año se ha notado un aumento de la presión por parte del gobierno marroquí en la zonas ocupados, tanto a los activistas como al pueblo saharauí.

En este caso, la presión por parte de las autoridades marroquíes está poniendo en peligro la vida de una persona, la vida de una familia, pero también, y lo más grave, lo que se está poniendo en peligro son los derechos humanos y el respeto al derecho internacional hacia el pueblo saharauí.

Por eso, votaremos esta proposición no de ley, para poner de manifiesto la necesidad de que la comunidad internacional se ponga del lado de los derechos internacionales, que se ponga a favor de aquellos más débiles y que se ponga del lado de la resolución del conflicto marroquí, mediante el diálogo y el respeto democrático.

La persecución y prisión de facto que está sufriendo la familia de Sultana Khaya por razones ideológicas es, si no, una situación que debe parar, una situación que se tiene que resolver de manera inmediata. Por eso pedimos a las autoridades marroquíes que paren este asedio constante a la familia de Sultana y a la propia Sultana. La alternativa de Sultana era el camino del exilio, el exilio hacia los campos de refugiados de Tinduf, pero ella quedó en su casa para defender sus bienes, para defender sus ideas y es de justicia que los derechos internacionales se respeten, por respetar las ideas de todo el mundo.

Con nuestra PNL y con esto acabo, solamente hacemos una llamada de atención a las autoridades nacionales e internacionales, para que pongan de manifiesto su apoyo al respeto al derecho internacional y el apoyo al respeto a los derechos humanos.

Esperamos que esta propuesta salga de manera favorable por unanimidad, porque así pondremos negro sobre blanco la defensa absoluta de los derechos humanos.

Muchas gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Casanova. Per part del Grup Parlamentari Unidas Podemos, té la paraula la Sra. Mayor, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. MAYOR I ABAD:

Moltes gràcies, Sr. President. Primero de todo es un auténtico placer contar con la presencia de la ministra de Cooperación de la República Árabe Saharaui Democrática, Fatma El Mehdí, con el representante del Frente Polisario de España, Abdulah, con el recién estrenado nombramiento del delegado de Baleares del Frente Polisario y con Caterina Rosselló i Victoria de la Asociación del Pueblo Saharaui, bienvenidos al Parlament Balear, bienvenidos a vuestra casa.

¿Os imagináis secuestrada o secuestrado en tu propia casa? ¿Violado o violada sexualmente? ¿Maltratado o maltratadas física y psíquicamente de forma diaria? Así empieza la campaña con el *hashtag* “TuVelaSultana”, lanzada el pasado octubre por ONG y Sociedad Civil Saharaui, para visibilizar y sensibilizar sobre la situación que está sufriendo la activista Sultana Khaya y su familia, que lleva actualmente a día de hoy 488 días, más de 17 meses bajo arresto domiciliario, sufriendo agresiones y abusos sexuales por parte de militantes marroquíes, a ella y a su hermana, delante de su anciana madre, por el simple hecho de poner una bandera en el tejado de su casa, una bandera saharauí.

La fuerza de ocupación marroquí entra en su casa sin horario, sin permisos, contaminan el agua de su domicilio para envenenarlas, rocían sustancias tóxicas para drogarlas y violarlas, a Sultana y a su hermana. El ejército impide que la población saharauí se acerque a la casa, para llevar alimentos o medicinas. Tienen las calles cerradas, se han negado a que vaya a una delegación de sanitarios para atender las necesidades de Sultana y su familia, los han echado.

Desde el 19 de noviembre de 2020, están sufriendo este calvario. Sultana Khaya a día de hoy sigue resistiendo, a pesar de los graves ataques que sufren diariamente ella y su familia. Son innumerables las muestras de apoyo de Sultana por parte de la sociedad civil y las autoridades. La última resolución final, de la 45 celebración de la EUCOCO, cito literalmente: “manifiesta y saluda la heroica resistencia del pueblo saharauí, que se encuentra en los campos de refugiados, en los territorios ocupados en la diáspora y desea expresar su profunda solidaridad y rendir homenaje a la lucha feroz que lleva a cabo

Sultana Khaya y su familia, combate, que se ha convertido en un símbolo de la resistencia de los saharauis en los territorios ocupados”.

Esa situación constante de vulneración de derechos humanos se ha agravado aún más por parte de Marruecos, desde que rompió el alto el fuego, provocando un contexto de guerra y ruptura del proceso de paz.

Desde Unidas Podemos reclamamos que Marruecos, cumpla su compromiso internacional y ponga fin a su política de represión y violación de los derechos humanos contra la población saharauí. Exigimos la liberación del activista Sultana Khaya y de cerca de los 50 presos condenados de forma ilegal.

Lamentamos la situación actual que está sufriendo el pueblo saharauí, agravado por la situación de la COVID, con la escasez de alimentos y con la carencia de medicamentos, entre otros. Demandamos que nuestro país cumpla con las obligaciones jurídicas e históricas con el Sáhara Occidental. Cabe recordar que recientemente, el derecho internacional, la ONU ha expresado de manera muy clara que los territorios del Sáhara Occidental son diferentes a los territorios de Marruecos y que el beneficio de las actividades económicas de los territorios, deben recaer en su pueblo. Cualquier otra cosa es avalar una ocupación de territorios que es ilegal. Así lo indica la ONU.

La última cosa que cabe decir es que desde Unidas Podemos estamos contigo Sultana, estamos con el pueblo saharauí, por vuestra lucha continua y pacífica por vuestra libertad.

Muchas gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Mayor. per part del Grup Parlamentari Ciudadanos té la paraula el senyor Gómez, per un temps màxim de cinc minuts.

EL SR. GÓMEZ I GORDIOLA:

Gràcies, president. Molt bona tarda. Bienvenidos ministra, delegado nacional y delegado en Illes Balears, *presidenta i membres de l'Associació d'Amics del la població Jarabo a les Illes Balears.*

No reiteraré molts..., però sí em sumaré a tots els agraïments que han traslladat els meus companys a la presència de vostès avui aquí. Hem tengut una reunió avui matí de l'Intergrup Parlamentari del Sàhara, és un honor, evidentment, també participar com a grup parlamentari en aquest grup i compromès amb la full de ruta d'aquest grup interparlamentari.

Y también de la acción que llevan a cabo los intergrupos de diferentes parlamentos de comunidades autónomas en la acción necesaria, la acción civil, política e institucional, del apoyo a la causa de un pueblo hermano, el pueblo saharauí.

Una de las cuestiones que quiero destacar y lo he comentado en la intervención, en la proposición no de ley que hablaba de la condena a la situación que se está dando de vulneración de los derechos humanos en Sudán. Lamentablemente en muchos lugares del planeta, entre ellos especialmente en África, se están dando violaciones reiteradas de los derechos humanos y especialmente también de atentar contra las instituciones democráticas, por las que el pueblo ha constituido su manera de gobernar y que lo está pasando en el Sahara, aparte de ser una causa histórica, hay muchos saharauis que viven en territorios ocupados, pues se está dando una situación evidentemente todavía de vulneración de los derechos humanos. Y como he dicho antes, esto requiere de una condena, pero también de una acción, y la acción, desde luego, desde cualquier actuación democrática y pacífica, la que podemos hacer hoy, la oportunidad no sólo del intergrupo, a través de la acción política que lleva e institucional, sino esta comisión, que es Comisión de Asuntos Sociales y de Derechos Humanos, es manifestar el apoyo a esta proposición no de ley.

Una proposición no de ley, que llega conjunta de todos los grupos, o la gran mayoría de grupos parlamentarios, pero que además permite una proyección paralela y desde luego, un instrumento de instar a que se lleven a cabo los acuerdos que esta comisión lleva, porque se insta a diferentes instituciones y además se condena rotundamente, con lo cual, no es sólo la acción de un intergrupo parlamentario, sino de una comisión permanente de esta institución, del Parlamento de las Illes Balears.

Es fundamental y tenemos un reto como estado, como sociedad y como miembros de la federación de países de la Unión Europea, de que la acción política sea conjunta sin ningún tipo de escisión, porque si no, no avanzan los acuerdos y evidentemente podemos suscribir y decir que cumplimos las resoluciones de Naciones Unidas, pero después en los debates particulares, en los diferentes parlamentos estatales o incluso parlamentos autonómicos, si la acción no es conjunta, difícilmente se lleva a cabo, no solo el altavoz sino la puesta en marcha de los acuerdos que se tomen.

Pero sí al menos la *comunitat autònoma de les Illes Balears* lleva a cabo, y en eso lo apoyamos y lo hemos apoyado, igual que apoyamos la acción de la AECID, lo que sí inmediatamente podemos hacer, que es mantener y aumentar la cooperación al desarrollo y la ayuda humanitaria, que ahora mismo se está cuestionando por temas..., lo ha comentado esta mañana en la reunión del intergrupo la ministra, y quiero que conste también, tenemos la oportunidad de que conste aquí en un *Diario de Sesiones*, que sigue cuestionándose la situación de conflicto bélico que se está dando en el Sahara, dada la actuación que todos conocemos por parte del Reino de Marruecos, en aquel momento, de saltar el acuerdo de no agresión bélica, al menos y que, desde luego, eso se ha utilizado, una situación de guerra como para cuestionarse, algunos países, un discurso de la ayuda humanitaria o, al menos, la cooperación al desarrollo.

Con lo cual, quiero hacer aquí una reflexión, una llamada, a que esa ayuda humanitaria y sobre todo la cooperación continuada hasta que el pueblo saharauí tenga su estado reconocido dentro del derecho internacional, como corresponde, y evidentemente su derecho a la

autodeterminación por descolonización, que se debe producir y ultimar. Evidentemente, además de apelar a que sea siempre desde la vía de la paz, del diálogo, además, sea desde luego con el apoyo internacional, esta cooperación al desarrollo, que permite ejercer esos derechos y esa vida lo más digna posible en un pueblo que todavía está en una situación, en una situación de carencias fundamentales. Y, además, permita con eso el ser estado, que su diáspora tenga la opción de volver al territorio y aportar ese capital humano, ese capital social, que toda nación necesita para continuar, para crecer y para avanzar en el desarrollo.

Así que reiteramos, desde mi grupo parlamentario y desde el Partido de Ciudadanos, nuestro compromiso a la acción que está llevando el Intergrupo parlamentario, y a la acción que está llevando en esta línea las propuestas como la que se traen hoy aquí, como la que traemos hoy aquí.

Así que gracias por su presencia, porque nos permite trasladarlo en primera persona, y no solo un escrito que llegará evidentemente tanto a la RASD, como llegará también a la delegación del pueblo saharauí en España y en Illes Balears, y a las asociaciones, sino que además consta en el *Diario de Sesiones* de esta institución.

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Gómez. Per part del Grup Parlamentari El Pi Proposta per les Illes té la paraula la Sra. Pons, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. PONS I SALOM:

Gràcies, Sr. President. Senyores i senyors diputats. Ministra, hola de nuevo, gracias por estar aquí; nosotros también nos alegramos muchísimo, lo que me ha dicho esta mañana, en el ascensor “me siento en casa”. Entonces, nos alegramos que esto sea así, ¡ojalá todos los amigos y amigas del pueblo saharauí pudieran pronunciar esa frase, con ese convencimiento y ese cariño, que usted ha hecho! También saludar al amigo Abdullah, al delegado del Frente Polisario, a toda la delegación y, por supuesto, a Catalina Rosselló, que no desfallece, aunque las circunstancias sean a veces contrarias en la lucha para los derechos del pueblo saharauí.

Yo quiero manifestar, aparte del agradecimiento, la indignación, las ganas de llorar, la impotencia, la rabia, sobre todo, quiero manifestar la admiración de este grupo parlamentario por el pueblo saharauí que, durante 29 años, ha hecho una resistencia pacífica, que eso no lo supera ni Gandhi, aguantando todo tipo de vejaciones, de humillaciones, de decir nosotros queremos llegar a lo que nos toca, porque simplemente es un derecho, y los derechos se respeten a través del diálogo, a través de la paciencia, del trabajo, de convencer, y, bueno, no ha podido ser posible por el momento vencer, pero esperemos que así sea con la ayuda de todos.

La situación de Sultana Khaya, se resume muy fácil en cinco líneas, y voy a leerlas exactamente como estaba publicada en un artículo de prensa, que dice así: “La familia

Khaya permanece retenida sin orden judicial en su domicilio de Bojador, en los territorios ocupados por Marruecos del Sahara Occidental, desde el 19 de noviembre de 2020”. Eso suman ya, quince meses. “Sultana, su hermana Luara y su madre llevan más de un año sufriendo vigilancia, allanamientos, torturas, robos y agresiones sexuales.” Eso, más allá de los actos físicos de si les rocían los colchones con un líquido que no saben qué tiene, si le pinchan en un muslo con un líquido que no sabemos qué contiene, si la están envenenando, si le roban los móviles, si no la dejan que nadie la visite, ni siquiera miembros de alguna comunidad internacional que han intentado ir, con médicos, para ver cómo se encuentra, no les ha dejado pasar.

Eso, como que la calle esté desierta porque los paramilitares han ocupado su calle y no hay quien se acerque, eso como que las grúas que pusieron, primero, para quitarle las banderas, ahora resulta que las utilizan para entrar en su casa y hacerle cualquier desastre, tiene simplemente una intención, es la humillación, es no resistirás, yo podré más que tú y te voy a someter.

Al final, ese es el mensaje que se quiere transmitir, y por ahí nosotras, hoy nosotros no pasamos. Desde el Grupo Parlamentario El Pi, por supuesto, también nos sumamos en su momento, como somos miembros del Intergrupo, como somos voluntarios, ya para siempre, de la causa saharauí, queremos decir una cosa: el Gobierno de Marruecos es el enemigo, pero la responsabilidad que tiene el Gobierno español es otra; no es una forma de ser enemigo pero es una forma de no cumplir con lo que toca, por lo que sea, porque Marruecos amenaza, porque Marruecos tiene más poder, por lo que sea, España no ha hecho los deberes con el pueblo saharauí, ni los hizo en su momento, cuando abandonó su obligación, ni los está haciendo ahora cuando mira hacia otro lado y no dice lo que tiene que decir, y no condena lo que tiene que condenar.

Por tanto, a los grupos parlamentarios que tienen presencia en Madrid, yo les invitaría, que de hecho esta proposición no de ley lo es, es un mensaje para también el Gobierno español se ponga las pilas y haga lo que tiene que hacer.

Y acabo con una frase de la propia Sultana, a la que deseamos muchísima salud, a la que decimos que admiramos, porque es una valiente, yo no sé nosotros..., cualquiera de nosotros, que estamos aquí para parlamentar, si nos encontráramos en su situación, si tendríamos, perdónenme, los bemoles que tiene esta señora, simplemente, por querer defender unos ideales y vivir en su casa, porque no pide nada más; voy a acabar con una frase de la propia Sultana: “Espero que la población española sea consciente de que el Sahara Occidental sigue bajo la administración de su Estado, España es la única responsable de cualquier acción que se cometa contra el pueblo saharauí”.

Desde la paz, desde la suma, desde el consenso, pero también desde la autocrítica, por eso nosotros, desde El Pi, hemos sido parte de esta proposición no de ley, que esperemos vaya más allá de las palabras.

Gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Pons. Per part del Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Font, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. FONT I MARBÁN:

Gràcies, Sr. President. Gracias, Sr. Presidente. Buenas tardes a todos, bienvenidos de nuevo a esta humilde casa, y que también es suya.

Sultana Khaya lleva 447 días de resistencia encerrada en su casa, la Sra. Khaya lleva 447 días demostrando su dignidad y su lucha por un Sahara libre pero, por desgracia, son también 447 días de indignidad nacional e internacional por la inoperancia de unas instituciones que deberían llevar tatuada la bandera de los derechos humanos.

No podemos seguir tolerando más vulneraciones y agresiones en el Sahara Occidental, porque en este asunto solo hay dos lados: estar a favor del pueblo saharauí -esto es, de los derechos humanos-, o estar en contra.

En nuestro caso, tenemos claro que nunca hay que cejar en la lucha por los derechos humanos y por la libertad porque es la lucha por el derecho a la vida, que es un derecho básico. Y hoy, en este Parlamento de las Illes Balears, reivindicamos y exigimos coherencia a todos los países que se erigen como defensores de los derechos humanos, como un claro ejemplo este mismo país. No basta con las palabras, hacen falta hechos.

Desde les Illes Balears queremos poner nuestro granito de arena en este océano de injusticias. Saben que cuentan con nuestra estima y solidaridad, ayer, hoy y siempre. Y permítanme darles las gracias por el ejemplo de lucha incansable por la libertad de su pueblo. Gracias, pueblo saharauí.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Font. Torn ara de fixació de posicions. Per part del Grup Parlamentari Popular, la Sra. Durán, per un temps màxim de cinc minuts.

LA SRA. DURÁN I CLADERA:

Gràcies, president. Bona tarda, diputades i diputats.

Muy buenas tardes a todos, y me reitero, sé que me reiteraré pero agradecer a todos los miembros que hoy tenemos aquí, con nosotros, a la ministra de Cooperación del Sahara, del pueblo saharauí, al delegado nacional del pueblo saharauí, a Catalina Rosselló y a todos los demás que nos acompañan hoy, gracias por estar aquí.

Hoy nos decían que se sienten como en casa, y es así, están con gente amiga que les entiende y ¡ojalá, se pudiera hacer más!

Nosotros, el Partido Popular, formamos parte del Intergrupo, la gran mayoría de veces firmamos las proposiciones no de ley conjuntas. Esta vez no la hemos firmado conjuntamente, no porque no estemos de acuerdo con el fondo de lo que se pide y con los puntos que en ella se reflejan, sino por cuestiones que a veces son de ligera sutileza, sobre todo, en alguno de los puntos.

Nosotros estamos totalmente de acuerdo con que el Parlamento de las Illes Balears exprese su apoyo a la activista Sultana Khaya y a su familia y para visualizar la vulneración de los derechos humanos que se producen en el Sahara Occidental.

Estamos totalmente de acuerdo en instar a la ONU, la Unión Europea y al Gobierno central, a actuar para proteger la integridad de la Sra. Sultana Khaya. También estamos totalmente de acuerdo en el cumplimiento de las responsabilidades del Gobierno español, instar al Gobierno español a que garantice la protección de la activista y exija el Gobierno marroquí, que respete el derecho internacional humanitario. Estamos totalmente de acuerdo que el Parlamento de las Islas Baleares, solicite a los diferentes organismos internacionales y que facilite el envío de forma urgente de una comisión médica internacional a la ciudad de Bojador, para asistir y atender a la activista Sultana Khaya.

Nos decían esta mañana, que cualquier acercamiento ha sido imposible, que no lo han facilitado, que se lo han complicado y que la siguen teniendo retenida. Y decían esta mañana, solamente para subir a una terraza y alzar una bandera. Por tanto, evidentemente que estamos de acuerdo en todos estos puntos que he comentado antes.

La proposición no de ley presentada hoy, tiene 5 puntos y en el quinto punto no es que no estemos de acuerdo, nosotros nos vamos a abstener, vamos a votar a favor de los 4 primeros y nos vamos a abstener.

Creemos que queda..., sabemos perfectamente que el pueblo saharauí, lo decía esta mañana la ministra, ha estado luchando por una solución pacífica y creo que decía ella, "blanca", una solución que no tuviera ningún tipo de matices. Lo han demostrado durante muchos años, sin duda demasiados, pero nosotros creemos que el proceso político de negociaciones debe continuar, creemos que debe continuar, que deben seguir aprobando esas resoluciones y evidentemente cumplirse. ¡Sólo faltaría!

Pero queremos significar que queda un proceso político de negociaciones y creemos que ésta es la vía. Por eso dentro del quinto punto nos vamos a abstener. En todo lo demás vamos a favor a favor.

Gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Durán. Ara tocaria parlar al Grup Parlamentari VOX-Actua, que no hi és. Sabem que el titular de la comissió és a ca seva, malalt de COVID, a qui enviam des d'aquí una abraçada i n'esperam una prompta recuperació.

Doncs podem passar a votació si els sembla bé els punts de l'1 al quart i després votarem el punt cinquè, tal i com ha demanat el Grup Parlamentari Popular.

De l'1 al 4 els podem donar aprovats per unanimitat de tots els grups polítics.

Si els sembla bé, passam a la votació del punt número 5.

Vots a favor?

Abstencions?

Sr. Secretari.

EL SR. SECRETARI:

9 vots a favor i 2 abstencions.

EL SR. PRESIDENT:

i Moltes gràcies. I no havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió, i agraïm una altra vegada la participació d'aquests convidats als quals esperam ara saludar personalment.

Gràcies.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS